

O'zbek tili fani

Umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalarida o'zbek tili (ta'lim o'zbek tilidan boshqa tillarda olib boriladigan ta'lim muassasalari uchun) fanini o'rganish bosqichlari

Ta'lim bosqichi	Bitiruvchilar	Standart darajasi	Daraja nomlanishi
Umumiy o'rta ta'lim	Umumiy o'rta ta'lim maktablarining boshlang'ich 4-sinf bitiruvchilari	A1	O'zbek tili fanini o'rganishning boshlang'ich darajasi
	Umumiy o'rta ta'lim maktablarining o'zbek tili fani chuqur o'rganiladigan sinflar va ixtisoslashtirilgan maktablarning 4-sinf bitiruvchilari	A1+	O'zbek tili fanini o'rganishning kuchaytirilgan boshlang'ich darajasi
	Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 9-sinf bitiruvchilari	A2	O'zbek tili fanini o'rganishning tayanch darajasi
	Umumiy o'rta ta'lim maktablarining o'zbek tili fani chuqur o'rganiladigan sinflar va ixtisoslashtirilgan maktablarning 9-sinf bitiruvchilari	A2+	O'zbek tili fanini o'rganishning kuchaytirilgan tayanch darajasi
	O'zbek tili chuqurlashtirilmagan o'rta maxsus kasb-hunar ta'limi muassasalari bitiruvchilari	B1	O'zbek tili fanini o'rganishning umumiy darajasi
	O'zbek tili chuqurlashtirilgan o'rta maxsus kasb-hunar ta'limi muassasalari bitiruvchilari	B1+	O'zbek tili fanini o'rganishning kuchaytirilgan umumiy darajasi

O'zbek tili fanini o'qitishning maqsad va vazifalari

Umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalarida o'zbek tili fanini o'qitishning maqsadi:

o'quvchilarning o'qish va mehnat jarayonida, jamoat joylarida turli nutqiy vaziyatlarda mustaqil ravishda fikrini bayon eta olish, eshitilgan axborotni idrok etish, voqea-hodisalarga o'z munosabatini bildirish;

o'zbek adabiyotining eng sara namunalari, o'zbek xalqining tarixiy, madaniy hayoti, jahon madaniyatiga va milliy madaniyatga hissa qo'shgan buyuk allomalar

ijodiy merosini o'rganish orqali milliy qadriyatlarga hurmat bilan munosabatda bo'lish malakasini rivojlantirishdan iborat.

Umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi muassasalarida o'zbek tili fanini o'qitishning asosiy vazifalari:

o'quvchilarning kundalik va kasbga oid sohalarda faoliyat olib borishi uchun o'zbek tili fani bo'yicha o'zlashtirgan bilimlarini muloqot jarayonida qo'llash malakasini rivojlantiruvchi nutqiy kompetensiyalarni shakllantirish;

o'quvchilarning o'zbek tilida og'zaki va yozma savodxonligini rivojlantirishga qaratilgan lingvistik kompetensiyalarni shakllantirish;

o'quvchilarning o'zlashtirgan bilimlari asosida o'zini o'zi mustaqil rivojlantirish, egallangan bilim, ko'nikma va malakasini turli vaziyatlarda qo'llay olishga qaratilgan tayanch kompetensiyalarni shakllantirishdan iborat.

O'zbek tili fani bo'yicha umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'lim muassasalari o'quvchilariga qo'yiladigan malaka talablari

1. Nutqiy kompetensiya (*tinglab tushunish, gapirish, o'qish, yozish*):

A1

sodda savollar va gaplar, suhbatlarni tinglab tushuna oladi;

berilgan matnni (badiiy asardan parcha, she'r) o'qib tushuna oladi;

matn (topishmoq, maqol, ertak, kichik hikoya, she'r) tarkibidagi yangi so'zlar ma'nosini lug'at yordamida tushuna oladi;

sodda savollarga javob bera oladi, ma'lumot so'ray oladi;

o'zi, oilasi, yashash joyi, do'stlari, tanishlari haqida gapira oladi;

mamlakatimiz ramzlari va bayramlari, an'analari haqida gapira oladi;

audio-video vositalar yordamida eshittirilgan so'zlar va gaplar ma'nosini tushunib, gapira oladi;

topishmoq, tez aytish, ertak va kichik hikoyalarni o'qib tushunadi, mazmunini so'zlab bera oladi;

o'zbek tilida o'zlashtirilgan 600 ta so'zni nutqida qo'llay oladi;

o'rganilgan mavzu doirasida o'z fikrini 6 — 8 ta gap bilan izchil bayon qila oladi;

so'zlarni bo'g'inlarga ajratish va bo'g'in ko'chirish qoidalariga amal qilgan holda yoza oladi;

o'rganilgan so'zlar va sodda gaplarni, tabriknoma, xat, so'rovnoma ma'lumotlarini to'g'ri yoza oladi;

25 — 30 so'zdan iborat diktant matnini husnixat talablari asosida yoza oladi.

A1+

savollar va gaplarni, eshittirilgan qisqa matn, suhbat, qo'shiq va she'rlarni tushuna oladi;

so'zlarni bo'g'in ko'chirish qoidalariga amal qilgan holda yoza oladi;

xalq og'zaki ijodi (topishmoq, maqol, tez aytish, ertak) va bolalar adabiyoti namunalari olingan hikoya, she'rlarni o'qib tushunadi va mazmunini so'zlab bera oladi, mavzu yuzasidan yoshiga mos tarzda qisqa taqdimot qila oladi.

A2

audio-video vositalar orqali eshittirilgan xabarlar, ommabop va kundalik hayot mavzusidagi yangiliklarni tushuna oladi;

o'rganilgan mavzularda o'zaro suhbatlasha oladi va bahslarda ishtirok eta oladi;

suhbat jarayonida murojaat etish shakllarini, muomala odobi (etiket) elementlarini to'g'ri qo'llay oladi va fikrga munosabat bildiradi;

suhbatdoshining gapini bo'lish, suhbatga qo'shilish va unga aniqlik kiritish, nutqini sekinlashtirishga undash vositalaridan foydalana oladi;

ommabop materiallarni (gazeta, shaxsiy va elektron xatlar) o'qib tushunadi va mazmunini so'zlay oladi;

o'rganilgan matnlar asosida 1300 ta so'zni nutqida qo'llay oladi;

matnni (badiiy asardan parcha, hikoya, xabar) bir daqiqada 70 — 75 so'z tezligida o'qiy oladi;

70 — 80 so'zdan iborat matn asosida diktant; 90 — 100 so'zli matn asosida bayon yoza oladi; 11 — 15 gap hajmida matn tuza oladi;

ayrim ish qog'ozlarini (ariza, tarjimai hol, e'lon, tushuntirish xatini) yoza oladi.

A2+

ko'rgan yoki eshitgan voqea-hodisani, hikoya, ertak, matn mazmunini gapirib bera oladi, unga munosabat bildiradi;

o'zbek tiliga xos nutq tovushlarini to'g'ri talaffuz qila oladi.

B1

shaxsiy qiziqishlari va kasbiga oid axborot va ma'lumotlarni tinglab tushuna oladi;

ijtimoiy va kasbga yo'naltirilgan mavzulardagi ommabop suhbatlarni, bahs-munozaralarni tushuna oladi, erkin suhbatlasha oladi, o'z rejalarini tushuntira oladi;

bayoniy va tavsifiy matnlar tuza oladi, matnni kengaytirib, qisqartirib so'zlab bera oladi;

kasbiy mavzularda taqdimot qila oladi, o'qilgan va ko'rilgan asar haqidagi taassuroti va unga munosabatini bayon qila oladi;

o'zbek tilida faol qo'llanadigan 1500 ta so'zni va 50 dan ortiq iboralarni nutqida qo'llay oladi;

90 — 100 so'zdan iborat matn asosida diktant yoza oladi, 2 — 2,5 bet hajmida ijodiy matn tuza oladi.

B1+

Kasbiy mavzularda taqdimot qila oladi, o'qilgan asar va film haqidagi taassuroti va munosabatini bayon qila oladi;

ma'muriy ish qog'ozlari, mutaxassislikka oid ichki hujjatlar, hisobotlar va boshqa yozma topshiriqlarni imlo qoidalarini asosida to'g'ri yoza oladi;

kasb-hunarga oid lug'at minimumini, o'zbek tilining milliy-madaniy leksikasini, ma'nodosh, shakldosh, uslubiy bo'yoqdor so'zlarni nutqda to'g'ri qo'llay oladi.

2. Lingvistik kompetensiya (*fonetika, grafika, orfoepiya, orfografiya, leksika, grammatika va uslubiyat*):

A1

o‘zbek tilining nutq tovushlarini to‘g‘ri talaffuz qila oladi va husnixat talablari asosida yoza oladi;

fikrni bayon qilish uchun zarur bo‘lgan sodda grammatik vositalarni og‘zaki va yozma nutqda to‘g‘ri qo‘llay oladi;

sodda gaplar tuza oladi.

A1+

inkor, tasdiq va buyruqni ifodalovchi vositalarni og‘zaki va yozma nutqda to‘g‘ri qo‘llay oladi;

sodda matn tuza oladi.

A2

o‘zbek tilidagi mustaqil so‘zlar, ularning yasalishi va morfologik shakllarini nutqda to‘g‘ri qo‘llay oladi;

gaplarni ma’noli bo‘laklarga ajrata oladi;

gaplarda tinish belgilarni to‘g‘ri qo‘llay oladi;

grammatik atamalarni nutqda to‘g‘ri qo‘llay oladi;

yasama (sodda, qo‘shma, juft) so‘zlar va boshqa tillardan o‘zlashgan so‘zlarni og‘zaki va yozma nutqda qo‘llay oladi;

so‘zlarning yozilishi, grammatik vositalarning so‘zlarga qo‘shilishi bilan bog‘liq imlo qoidalarini biladi va ularni nutqda qo‘llay oladi.

A2+

kasb-hunarga oid leksikani og‘zaki va yozma nutqda to‘g‘ri qo‘llay oladi;

o‘zbek tilidagi yordamchi so‘zlar va ularni o‘zaro bog‘lovchi vositalarni nutqda qo‘llay oladi;

sodda gaplar tarkibida uyushiq bo‘laklar, ajratilgan bo‘laklar, kirish so‘zlarni to‘g‘ri qo‘llay oladi.

B1

kasb-hunarga oid lug‘at minimumi, o‘zbek tilining milliy-madaniy leksikasini nutqda to‘g‘ri qo‘llay oladi;

murakkablashgan sodda va qo‘shma gaplarni, qo‘shma gaplarni bog‘lovchi vositalarni biladi;

o‘zbek tilining so‘zlashuv, badiiy, ommabop, rasmiy nutq uslublarini biladi;

ma’muriy ish qog‘ozlari, mutaxassislikka oid ichki hujjatlar, hisobotlarni to‘g‘ri yoza oladi.

B1+

Mutaxassislik sohasidagi matnlar va suhbatlar mazmunini, atamalar ma’nosini tushuna oladi;

murakkablashgan sodda va qo‘shma gaplarni, qo‘shma gaplarni bog‘lovchi vositalarni farqlay oladi;

mutaxassislikka oid mavzularda ma’ruzalar qila oladi;

bitiruv malakaviy ishi va uning qisqa mazmunini yoza oladi.

O‘ZBEK TILI FANI O‘QUV DASTURI

(2-9-sinf)

UQTIRISH XATI

Ta’lim boshqa tillarda olib boriladigan umumiy o‘rta ta’lim maktablarining o‘zbek tili fanidan 2-9-sinflari o‘quv dasturi o‘quvchilarda kompetensiyalarni shakllantirishga yo‘naltirilgan Davlat ta’lim standartining A1, A1+, A2, A2+ darajasi talablari asosida tuzilgan. Ushbu ta’lim bosqichlari bitiruvchilari Davlat ta’lim standartining mazkur darajalari uchun qo‘yilgan talablarga javob berishlari shart.

Ta’lim boshqa tillarda olib boriladigan umumiy o‘rta ta’lim maktablarida o‘zbek tili kommunikativ tamoyil asosida ikkinchi til sifatida o‘qitiladi. Shuning uchun ta’lim mazmunida asosiy diqqat-e’tibor nutqiy va lingvistik kompetensiyaga qaratilgan bo‘lib, o‘quvchilarning o‘zbek tilidan egallaydigan lingvistik bilimlari vositasida kundalik turmush, ijtimoiy-madaniy hayot, mutaxassislik sohalarida og‘zaki va yozma erkin muloqot yurita olishlariga qaratilgan.

Boshlang‘ich ta’limda o‘zbek tili fanini o‘qitishdan maqsad, avvalo, o‘zbek tilining nutq tovushlari va harflari bilan tanishtirish, so‘ngra o‘quvchilarning lug‘at boyligini oshirish, o‘zbek tilida muloqotga kirisha olish ko‘nikmalarini hosil qilishdan iboratdir. Shunga ko‘ra 2-4-sinflar o‘quv dasturida avval **talaffuz qilish, o‘qish, yozish**, so‘ngra **lug‘at, nutq namunalari, tinglab tushunish, so‘zlash, o‘qish** va **yoziq** bo‘yicha o‘quvchilarning og‘zaki va yozma nutqi shakllantiriladi.

5-9-sinflardan boshlab esa o‘quvchilarga o‘zbek tilida so‘z tarkibi, so‘zlarning yasalishi va o‘zgarishi, so‘z turkumlari, so‘zlarning o‘zaro bog‘lanishi, so‘z birikmasi hamda gap tuzish qonuniyatlarini o‘rgatish yuzasidan nazariy bilimlarni berish ko‘zda tutiladi. Ushbu bilimlar asosida hosil qilinadigan ko‘nikma-malakalar bitiruvchilarda o‘zbek tilida so‘zlarni o‘zaro to‘g‘ri bog‘lab gap tuza olish, nutqning dialogik va monologik shakllarida erkin muloqot yurita olish kompetensiyasini shakllantirishi lozim. Shundan kelib chiqib o‘quv dasturida sinflar kesimida har bir nutqiy mavzu doirasida **leksik-grammatik minimum** (faol so‘zlar, birikmalar, so‘z shakllari), **muomala odobi, adabiy o‘qish** va **ish qog‘ozlarini yozish** yuzasidan materiallar berildi. Ushbu materiallar o‘quvchilarning yosh xususiyatlaridan kelib chiqqan holda 5-6-sinflarda **leksika, grammatika, muomala odobi, adabiy o‘qish**; 7-9-sinflarda esa **leksika, grammatika, ish qog‘ozlarini yozish** va **adabiy o‘qish** sifatida taqsimlandi. Bunda **nutqiy kompetensiya** har bir sinf uchun uzviylik va uzluksizlik asosida belgilangan nutqiy mavzular va ular bo‘yicha beriladigan faol so‘z va birikmalar, nutq namunalari, **lingvistik kompetensiya** esa grammatik bilimlar va so‘z shakllarida ifodalanadi. Grammatika bilan tanishtirishda 5-8-sinflarda tilning morfologiya bo‘limiga oid ma’lumotlarni, 9-sinfda esa sintaksis bo‘limiga oid so‘z birikmasi va sodda gapga doir ma’lumotlarni soddadan murakkabga tomon izchillikda o‘stirib boriladi. O‘zlashtirilgan so‘zlar, birikmalar va egallangan bilimlar orqali o‘quvchilarda nutqiy va lingvistik kompetensiyalarni shakllantirishga erishiladi.

O‘zbek tilini o‘qitishda, shuningdek, muomala odobi va rasmiy muloqot yuritish hamda adabiy o‘qish bo‘yicha beriladigan materiallarning o‘rni ham nihoyatda muhim. Shunga ko‘ra, 5-sinfda muomala odobiga oid iboralar, 9-sinfda esa rasmiy ish qog‘ozlari yuritishga oid ma‘lumotlarni berildi. Adabiy o‘qish materiallari ham o‘quvchilarning yosh xususiyatlaridan kelib chiqqan holda taqsimlandi: 5-sinfda o‘quvchilarni ertaklar, she‘rlar, topishmoq va maqollar bilan, 6-7-sinflarda hikoyalar, rivoyatlar, o‘zbek bolalar adabiyoti namunalari bilan tanishtirish, 8-9-sinflarda esa o‘zbek yozuvchilarining asarlaridan parchalar, publitsistik matnlar ustida ishlash ko‘zda tutildi. O‘quv dasturida har bir bo‘lim bo‘yicha o‘quvchilarda A1, A1+, A2, A2+ darajalar uchun shakllantiriladigan tayanch va fanga oid kompetensiyalarning elementlari nutqiy mavzu va shu mavzu doirasida beriladigan bilimlar mazmunidan kelib chiqib belgilandi.

O‘zbek tili fanidan o‘quv dasturidagi “Kun tartibim”, “Tejamkorlik”, “Suv – hayot manbai”, “O‘zbekistonning suv havzalari”, “Tejamkor bo‘laylik”, “Ekologiya va biz” kabi mavzularni o‘tishda “Tejamkorlik saboqlari” o‘quv qo‘llanmasidagi materiallardan unumli foydalanish mumkin. Quyida A1, A1+, A2, A2+ darajalar uchun shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalarning elementlari berildi.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalarning elementlari

Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

A1

media vositalardan zarur bo‘lgan axborotlarni izlab topa olish;
media vositalardan foydalanib, didaktik topshiriqlarni bajara olish.

A1+

axborot manbalaridan (televizor, telefon, kompyuter) foydalana olish; telefon orqali yuborilgan xabarni o‘qish va xabar jo‘natish;
media vositalardan zarur bo‘lgan axborotlarni izlab topish va foydalanish.

A2

mavjud axborot manbalaridan foydalanib (internet, telefon, kompyuter, elektron pochta), ma‘lumot almashish;
kundalik faoliyatda uchraydigan hujjatlar bilan ishlay olish (tabrik xati yoza olish, anketalarni to‘ldirish, o‘zi to‘g‘risidagi ma‘lumotlarni yoza olishi va boshq.)

A2+

kundalik faoliyatda uchraydigan hujjatlar bilan ishlay olish (tavsifnoma, ariza, shaxsiy ma‘lumotnoma yoza olish).

O‘zini-o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

A1

mustaqil o‘rganish orqali bilimni oshirib borish;
sportning yoshiga mos turi bilan shug‘ullanish;
o‘zini tuta olish, to‘g‘ri so‘z bo‘lish, o‘zining xatosini tushunish.

A1+

xatti-harakatini nazorat qila bilish, halollik, to'g'rilik kabi sifatlarga ega bo'lish.

A2

shaxs sifatida o'zini-o'zi rivojlantirish, jismoniy, ma'naviy kamolotga intilish; o'zini nazorat qila bilish, halollik, to'g'rilik kabi sifatlarga ega bo'lish.

A2+

o'qib-o'rganish, bilimni mustaqil ravishda muntazam oshirib borish; o'z xatti-harakatini adekvat baholash.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

A1

davlat ramzlarining ma'nosini tushunish; farzandlik va o'quvchilik burchini bilish.

A1+

davlat ramzlariga hurmat bilan munosabatda bo'lish; farzandlik va o'quvchilik burchini bilish, unga rioya qilish.

A2

o'zining fuqarolik burch va huquqlarini bilish; kasblarning mohiyatini tushunish; mehnat va fuqarolik munosabatlarida muomala madaniyatiga ega bo'lish.

A2+

o'zining fuqarolik burch va huquqlarini bilish, unga rioya qilish; kasbni ongli ravishda tanlash; yordamga muhtojlarga saxovatli bo'lish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

A1

o'zi yashaydigan hududning tarixiy obidalarini bilish; uyi, maktabi, turar joyini qadrlash;

A1+

yurish-turishda madaniy me'yorlarga va sog'lom turmush tarziga amal qilish;

jamiyatda o'rnatilgan odob-axloq qoidalariga rioya qilish.

A2

badiiy va san'at asarlarini tushunish, ta'sirlana olish; milliy va umuminsoniy qadriyatlarni farqlay olish; xalqining tarixiy, ma'naviy va madaniy merosini avaylab asrash.

A2+

umumbashariy ahamiyatga ega bo'lgan qadriyatlarni (urf-odatlar, marosimlar, milliy-madaniy an'analar va.h.k.) bilish, unga hurmat bilan munosabatda bo'lish; o'zgalarning dunyoqarashi, milliy va etnik hususiyatlari, an'ana va marosimlarini hurmat qilish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

A1

mamlakatimizdagi bayram kunlarini bilish;
isrof va tejamkorlikning ma'nosini tushunish;
o'z ehtiyoji uchun kerak bo'lgan narsalardan (kiyimi, o'quv qurollari) tejab foydalanish.

A1+

isrof va tejamkorlikning ma'nosini tushunish, unga amal qilish;
bir kunlik xarajatlarini hisoblashni bilish.

A2

kundalik faoliyatda turli formula, chizma, grafik va diagrammalarni o'qiy olish va foydalanish;

inson mehnatini yengillashtiradigan fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish.

A2+

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarini tuza olish;
inson mehnatini yengillashtiradigan fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda undan foydalana olish.

Ta'kidlash joizki, me'yoriy hujjatlarni yuritishda **tayanch** va **fanga oid kompetensiyalar** quyidagicha yozilishi tavsiya qilinadi.

I. TK-tayanch kompetensiya

1. TK1-kommunikativ kompetensiya.
2. TK2-axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi.
3. TK3-o'zini-o'zi rivojlantirish kompetensiyasi.
4. TK4-ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi.
5. TK5-milliy va umummadaniy kompetensiya.
6. TK6-matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi.

II. FK-fanga oid kompetensiyalar

1. FK1-nutqiy (tinglab tushunish, gapirish, o'qish, yozish) kompetensiya.
2. FK2-lingvistik (grafika, orfografiya, fonetika, leksika, grammatika) kompetensiya.

4-SINF

(haftasiga 2 soatdan, jami 68 soat, A1+ : 102 soat)

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

A1

media vositalardan zarur bo'lgan axborotlarni izlab topa olish;

media vositalardan foydalanib, didaktik topshiriqlarni bajara olish.

A1+

axborot manbalaridan (televizor, telefon, kompyuter) foydalana olish; telefon orqali yuborilgan xabarni o'qish va xabar jo'natish;
media vositalardan zarur bo'lgan axborotlarni izlab topish va foydalanish.

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

A1

mustaqil o'rganish orqali bilimni oshirib borish;
sportning yoshiga mos turi bilan shug'ullanish;
o'zini tuta olish, to'g'ri so'z bo'lish, o'zining xatosini tushunish.

A1+

xatti-harakatini nazorat qila olish, halollik, to'g'rilik kabi sifatlarga ega bo'lish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

A1

davlat ramzlarining ma'nosini tushunish;
farzandlik va o'quvchilik burchini bilish;

A1+

davlat ramzlariga hurmat bilan munosabatda bo'lish;
farzandlik va o'quvchilik burchini bilish, unga rioya qilish;

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

A1

o'zi yashaydigan hududning tarixiy obidalarini bilish;
uyi, maktabi, turar joyini qadrlash;

A1+

yurish-turishda madaniy me'yorlarga va sog'lom turmush tarziga amal qilish;

jamiyatda o'rnatilgan odob-axloq qoidalariga rioya qilish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

A1

mamlakatimizdagi bayram kunlarini bilish;
isrof va tejamkorlikning ma'nosini tushunish;
o'z ehtiyoji uchun kerak bo'lgan narsalardan (kiyimi, o'quv qurollari) tejab foydalanish.

A1+

isrof va tejamkorlikning ma'nosini tushunish, unga amal qilish;
bir kunlik xarajatlarini hisoblashni bilish.

1-3-mavzu. Vatan. (3 soat, A1+:4 soat)

Lugʻat: Vatan, tuproq, obod, davlat, oʻlka, ipak, koʻmir, tabiiy boyliklar, dunyo, tinchlik, birdamlik, shahar, koʻchalar, qurilishlar, turar joy binolari, maktab, bogʻcha, teatr, bogʻlar, favvoralar, yoʻllar, avtobus, mashinalar mavjud kabi tayanch soʻzlar; boy, chiroyli, bepoyon, baland, uzun, keng, mashhur, koʻrkam, ulugʻ, aziz kabi belgi bildiruvchi soʻzlar;

yashamoq, sevmok, faxrlanmoq, tugʻilmoq, bormoq, yurmoq, qurilmoq, dam olmoq, qatnamoq kabi harakatni bildiruvchi soʻzlar (2 soat).

-qayer? soʻrogʻi (1 soat).

Nutq namunalari: Oʻzbekiston – serquyosh oʻlka. Unda gaz, neft, oltin, koʻmir kabi tabiiy boyliklar mavjud. Oʻzbekiston yashil vodiylari va qadimiy shaharlari bilan mashhur. Biz Oʻzbekistonni sevamiz. Toshkent – Vatanimiz poytaxti. Shahrimiz juda chiroyli. Koʻchalari keng va ozoda. Shahrimizning yoʻllari tekis. Favvoralar, teatr va istirohat bogʻlari koʻp.

Oʻquvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va soʻzlash: mavzuga oid savollarga javob berish, rasmlar asosida suhbatlasha olish.

Talaffuz qilish, oʻqish va yozish: mavzuga oid tayanch soʻzlar va jummalarni toʻgʻri talaffuz qila olish, ularni nutqda belgi va faoliyat bildiruvchi soʻzlar bilan qoʻllab, gaplar tuza olish. Shu mavzuda berilgan gaplar va matnlarni oʻqish, topshiriqlarni yoza olish.

4-6-mavzu. Qadrdon maktabim. (3 soat, A1+4 soat)

Lugʻat: maktabimiz, oʻqituvchi, sinfdoshim, ikki qavatli, oshxonona, sport zali, sinf, parta, stol, stul, kitob javoni, kiyim javoni kabi tayanch soʻzlar; katta, yorugʻ, keng, ozoda, chiroyli kabi belgi bildiruvchi va oʻqiyamiz, yozamiz, qoʻshiq aytamiz, dars tayyorlaymiz kabi harakatni bildiruvchi soʻzlar;

-nchi,-inchi qoʻshimchasi, **nechanchi?** soʻrogʻi (2 soat).

-miz qoʻshimchasi (1 soat).

Nutq namunalari: Bu – mening maktabim. Men 4-sinfda oʻqiyman. Maktabimiz ikki qavatli. Sinf xonalari keng va yorugʻ. Kitob javonida darsliklar va daftarlar turadi. Maktab oshxonasida ovqatlanamiz. Ashula darsida qoʻshiq aytamiz.

Oʻquvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va soʻzlash: mavzuga oid savollarga javob berish, rasmlar asosida suhbatlasha olish.

Talaffuz qilish, oʻqish va yozish: mavzuga oid tayanch soʻzlar va jummalarni nutqda belgi va faoliyat bildiruvchi soʻzlar bilan qoʻllab, gaplar tuza olish. Shu mavzuda berilgan gaplar va matnlarni oʻqiydi va topshiriqlarni yoza olish.

7-8-mavzu. Koʻchamiz. (2 soat, A1+ 3 soat)

Lugʻat: koʻcha, koʻp, uylar, xonadonlar, hovli, zamonaviy, yorugʻ kabi tayanch soʻzlar; keng, chiroyli, gullar, daraxtlar, bir qavatli, koʻp qavatli, ozoda, aziz kabi belgi bildiruvchi soʻzlar;

yashamoq, yoqmoq, ketmoq kabi harakatni bildiruvchi soʻzlar.

-ga, -ka, -qa qoʻshimchalari (2 soat).

Nutq namunalari: Bizning koʻchamiz keng. Koʻchamizda koʻp qavatli uylar, maktab, bolalar bogʻchasi bor. Shu koʻchadan maktabga boramiz. Dadam bilan onam ishga borishadi.

Oʻquvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va soʻzlash: mavzuga oid savollarga javob berish, berilgan rasm yoki predmetni tayanch soʻzlar yordamida tasvirlab bera olish, oʻqilgan ertak, hikoya mazmunini soʻzlab bera olish.

Talaffuz qilish, oʻqish va yozish: mavzuga oid tayanch soʻzlar va jummalarni toʻgʻri talaffuz qilish, mavzuga oid koʻp boʻgʻinli murakkab soʻzlarni toʻgʻri koʻchira olish, tutuq belgisi va tinish belgilarini toʻgʻri qoʻllay olish, oʻzlashtirilgan mavzular boʻyicha 25-30 ta soʻzdan iborat diktant yoza olish.

Nazorat ishi: diktant. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

9-10-mavzu. Uyimiz. (2 soat, A1+: 3 soat)

Lugʻat: uyimiz, hovli, bir qavatli, ayvon, yotoqxona, zina, tom, devor, gulzor, hammom, oshxonona, bolalar xonasi, yoʻlak kabi tayanch soʻzlar; yashamoq, tepada, yonida, joylashmoq kabi harakatni bildiruvchi soʻzlar.

Qayerda? Qayerga? soʻroqlari (1 soat); **X** va **H** tovushlari.(1 soat)

Nutq namunalari: Biz uch xonali uyda yashaymiz. Xonalarga keng dahlizdan kirasiz. Oshxonamiz oʻng tomonda, mening xonam esa chap tomonda. Uyimiz juda shinam va yorugʻ. Sizni uyimizga taklif qilamiz. Qachon biznikiga kelasiz?

Oʻquvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va soʻzlash: mavzuga oid berilgan savollarni tushunib, ularga javob bera olish.

Talaffuz qilish, oʻqish va yozish: mavzuga oid tayanch soʻzlar va jummalarni toʻgʻri talaffuz qila olish, ularni nutqda belgi va faoliyat bildiruvchi soʻzlar bilan qoʻllab, gaplar tuza olish. Shu mavzuda berilgan gaplar va matnlarni oʻqish, topshiriqlarni yoza olish.

11-13-mavzu. Bogʻda. (3 soat, A1+:4 soat)

Lugʻat: bogʻ, dala, hovli, daraxtlar, olma, uzum, anor, nok, koʻchat, bogʻbon kabi mavzuga oid tayanch soʻzlar; shirin, achchiq, suvli, suvsiz kabi belgi bildiruvchi va parvarish qiladi, sugʻoradi, oʻtqazadi, teradi kabi harakatni bildiruvchi soʻzlar (1 soat).

Hisob soʻzlari (2 soat);

Nutq namunalari: Bogʻda qanday daraxtlar oʻsadi? Bogʻda turli mevali daraxtlar oʻsadi. Bogʻni kim parvarish qiladi? Bogʻni bogʻbon parvarish qiladi. Bogʻda hamma mevalar pishgan. Mana eng mazali xurmo.

O'quvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so'zlash: mavzuga oid berilgan savollarga javob bera olish, rasmlar asosida suhbatlasha olish, matnlar mazmunini so'zlab bera olish.

Talaffuz qilish, o'qish va yozish: mavzuga oid tayanch so'zlar va jummalarni to'g'ri talaffuz qila olish, berilgan ertak, kichik hikoyalarni o'qiy olish, she'r, hikmatli so'zlarni o'qib, yod olish, mavzuga oid ko'p bo'g'inli murakkab so'zlarni to'g'ri ko'chira olish, berilgan tayanch so'zlar, mavzu yoki rasm asosida 6-8 ta gapdan iborat bog'lanishli matn yoza olish.

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Takrorlash. (1 soat)

Sinfdan tashqari adabiy o'qish uchun. (1 soat, A1+: 2 soat)

14-16-mavzu. Kuzgi ishlar. (3 soat, A1+: 4 soat)

Lug'at: kuzgi, hosilni yig'adilar, hosil bayrami, havo, daraxtlar, barglar, poliz, sabzavotlar, qovoq, behi, kartoshka, sholg'om, sabzi, tayyorgarlik, issiqxona, ombor kabi mavzuga oid tayanch so'zlar; **sarg'ayadi, to'kiladi, soviydi, yig'ib olinadi, haydaydilar, tekislaydilar** kabi harakatni bildiruvchi so'zlar (2 soat).

Ko'plik sondagi shaxs-son qo'shimchalari (1 soat)

Sh sh tovushi (2 soat).

Nutq namunalari: Kuzgi ishlar boshlandi. Hamma qishga tayyorgarlik ko'radi. Odamlar tarnov va mo'rilarni tozalaydilar. Dehqonlar qishga tayyorlanadilar. Hosilni yig'ib oladilar. Yerni tekislaydilar va haydaydilar.

O'quvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so'zlash: mavzuga oid savollarni tushunib, ularga javob bera olish, rasmlar asosida suhbatlasha olish.

Talaffuz qilish, o'qish va yozish: mavzuga oid tayanch so'zlar va jummalarni to'g'ri talaffuz qilish, ularni nutqda belgi va faoliyat bildiruvchi so'zlar bilan qo'llab, gaplar tuza olish. Shu mavzuda berilgan gaplar va matnlarni o'qish, topshiriqlarni yozish.

17-19-mavzu. Kitob. (3 soat, A1+ 4 soat)

Lug'at: kitoblar, kutubxona, she'rlar, ertaklar, qahramon, hikoya, kitob, do'st, ko'p narsa, varaqlari, ehtiyot kabi tayanch so'zlar;

rangli, rasmlı, qiziqarli, yangi kabi belgi bildiruvchi so'zlar; **o'qiyimiz, yod olamiz, so'zlab beramiz, yirtmang, asrang, buklamang, o'rganamiz, ehtiyot qiling** kabi faoliyatni bildiruvchi so'zlar;

haqida, to'g'risida ko'makchilari (1 soat);

-gan qo'shimchasi va uning birlik sonda tuslanishi (2 soat).

Nutq namunalari: Maktabimizda kutubxona bor. Kutubxonada har xil kitoblar ko'p. Biz ertak, hikoya kitoblarni qiziqib o'qiyimiz. "Uch og'a-ini botirlar" haqidagi ertakni o'qiganmisan? Yo'q, bu ertakni o'qimaganman. Bu kitob kutubxonamizda bormi? Ha, kutubxonada bor.

O'quvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so'zlash: mavzuga oid yangi so'zlar, sodda savol, gaplarni, suhbatlarni tushunish; o'qilgan ertak, hikoya yoki ko'rilgan film mazmunini so'zlab bera olish.

Talaffuz qilish, o'qish va yozish: mavzuga oid tayanch so'z va jummalarni to'g'ri talaffuz qilish, suhbatlarni dialog tarzida mos ohangda o'qiy olish; matn tarkibidagi so'zlarni bo'g'inga to'g'ri ajratib ko'chira olish, o'rganilgan mavzular bo'yicha 25-30 ta so'zdan iborat diktant yoza olish.

Nazorat ishi: diktant. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

20-22-mavzu. Bozorda. (3 soat, A1+: 4 soat)

Lug'at: bozor, sotuvchi, xaridor, sabzavotlar, ko'katlar, quruq meva, yong'oq, yeryong'oq, qancha, narx, arzon, qimmat, necha pul, necha dona, necha so'm, ko'rsating, tortib bering kabi tayanch so'zlar (1 soat).

Nutq namunalari: Onam bilan bozorga bordik. Bozorda turli sabzavotlar, ho'l va quruq mevalar ko'p. Bizga bir kilogramm nok va ikki kilogramm olma bering (1 soat).

Qanday? qanaqa? Nima qildi? (qilyapti?) so'roqlari (2 soat).

O'quvchilarda shakllangan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so'zlash:

mavzuga oid savollar, matnlar mazmunini tushunib, savollarga javob bera oladi, rasmlar asosida suhbatlasha oladi.

Talaffuz qilish, o'qish va yozish:

mavzuga oid tayanch so'zlar va jummalarni to'g'ri talaffuz qiladi; berilgan she'r, hikmatli so'zlarni ifodali o'qiy oladi va yoddan ayta oladi; matn yuzasidan savollarga javoblarni xatosiz yoza oladi; berilgan tayanch so'zlar asosida matnni to'ldirib yoki davom ettirib, yoza oladi;

mavzu yoki rasm asosida 6-8 ta gapdan iborat bog'lanishli matn yoza oladi.

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Takrorlash: (1 soat)

Sinfdan tashqari adabiy o'qish uchun. (1 soat, A1+: 2 soat)

23-25-mavzu. Do'konda. (3 soat, A1+: 4 soat)

Lug'at: do'kon, ust kiyim, oyoq kiyim, ipak mato, paxtali, tugmali, yoqali, ko'k rangli, kiyaman, yoqtiraman, yarashadi kabi tayanch so'zlar.

-dan qo'shimchasi, kimdan? qayerdan? qachon? so'rog'i (1 soat).

-qanday? so'rog'i (1 soat), "sifat+ot" qolipidagi so'zlar (1 soat).

Nutq namunalari: Otam bilan kiyim do‘koniga bordim. Bu ko‘ylak ipak matodan ekan. Shu ko‘ylakni sotib oldik.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so‘zlash: do‘kon, savdo-sotiq mavzusiga oid so‘zlarni, matnlarni tushunish, savollarga javob berish.

Talaffuz qilish, o‘qish va yozish: mavzuga oid tayanch so‘zlar va jummalarni to‘g‘ri talaffuz qilish, ularni nutqda belgi va faoliyat bildiruvchi so‘zlar bilan qo‘llab, sodda yig‘iq gaplar tuza olish.

26-27-mavzu. Maktab oshxonasi. (2 soat, A1+:3 soat)

Lug‘at: maktab oshxonasi, oshpaz, milliy taomlar, choy, sharbat, non, somsa, sho‘rva, chuchvara, palov, kabob, manti, shirin, mazali, bemaza, sho‘r, tuzsiz, achchiq, ovqatlanamiz, ichamiz, yeymiz kabi tayanch so‘zlar.

Nutq namunalari: Tanaffusda maktab oshxonasiga kirdik. Men somsa bilan choy oldim. Anvar palov oldi. Palov juda mazali ekan.(1 soat).

Nima? Nimani? Nima qilasiz? so‘roqlari (1 soat); **Sifat+ekan** tuzilishli fe‘l shakllari (1 soat).

O‘quvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so‘zlash: mavzuga oid tayanch so‘zlar, berilgan savollarni, shu mavzudagi kichik matnlarni tushunish, savollarga javob bera olish.

Talaffuz qilish, o‘qish va yozish: mavzuga oid tayanch so‘zlar va jummalarni to‘g‘ri talaffuz qila olish, ularni nutqda belgi va faoliyat bildiruvchi so‘zlar bilan qo‘llab, gaplar tuza olish. Shu mavzuda berilgan gaplar va matnlarni o‘qish va topshiriqlarni yozish.

28-30-mavzu. Yil fasllari va ob-havo. (3 soat, A1+:4 soat)

Lug‘at: yil, fasl, o‘xshamaydi, har kuni, har oyda, yozda, qishda, kuzdan keyin, bahordan oldin, harorat, esa, o‘ziga xos kabi tayanch so‘zlar (1 soat).

Oldin, keyin ko‘makchilarining ishlatilishi (1 soat). **-sh, -ish** qo‘shimchasi (1 soat).

Nutq namunalari: Bir yilda to‘rt fasl bor. Qishdan keyin bahor keladi. Qishdan oldin esa kuz fasli edi. Har faslning o‘ziga xos ob-havosi bo‘ladi. Yozda kunlar juda issiq bo‘ladi. Qishda esa kunlar juda sovuq bo‘ladi. Kuzda havo salqin bo‘ladi. Bahorda esa kunlar iliq bo‘ladi.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so‘zlash: mavzuga oid tayanch so‘zlar, berilgan savollarni, shu mavzudagi kichik matnlarni tushunib, savollarga javob berish, o‘zaro muloqotda ruxsat so‘rash, minnatdorchilik bildirish, iltimos qilish kabi muomala odobiga oid so‘z va iboralarni qo‘llay olish.

Talaffuz qilish, o‘qish va yozish: mavzuga oid tayanch so‘zlar, jummalarni to‘g‘ri talaffuz qilish, ko‘p bo‘g‘inli murakkab so‘zlarni to‘g‘ri ko‘chirib yozish, nuqtalar o‘rniga berilgan so‘zlar yoki qo‘shimchalardan mosini qo‘yib, yoza olish, 25-30 ta so‘zdan iborat matn asosida diktant yoza olish.

Nazorat ishi: diktant. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

Takrorlash. (1 soat)

31-33-mavzu. Bahor keldi. (3 soat, A1+ 4 soat)

Lugʻat: bahorda, dehqon, koʻm-koʻk, qip-qizil, bogʻbon, koʻchat, daraxt kabi tayanch soʻzlar; haydaladi, ekiladi, sugʻoradi, tozalamoq kabi faoliyatni bildiruvchi soʻzlar (1 soat).

-da qoʻshimchasi (1 soat), **kim? nima? qayerda?** soʻroqlari (1 soat); **-jon** qoʻshimchasi (1 soat).

Nutq namunalari: Bahorda kunlar isiydi, yerlar haydaladi, ekin ekiladi. Atrof koʻm-koʻk boʻladi. Qip-qizil lolaqizgʻaldoqlar ochiladi. Koʻchatlar oʻtqaziladi(1 soat).

Oʻquvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va soʻzlash: bahor fasli, tabiatdagi oʻzgarishlar, bahorgi ishlarga oid tayanch soʻzlar, berilgan savollarni, shu mavzudagi kichik matnlarni tushunish, sheʼrlarni yoddan ayta olish, savollarga javob berish.

Talaffuz qilish, oʻqish va yozish: mavzuga oid tayanch soʻzlar va jummalarni toʻgʻri talaffuz qilish, ularni nutqda belgi va faoliyat bildiruvchi soʻzlar bilan qoʻllab, gaplar tuza olish. Shu mavzuda berilgan gaplar va matnlarni oʻqiy olish va topshiriqlarni yoza olish.

34-36-mavzu. Assalom, Navroʻz! (3 soat, A1+:4 soat)

Lugʻat: qadimdan, xursand, yilboshi, qariyalar, ehson, nogironlar, ziyorat, mehr-muruvvat, bahor taomlari, xabar olinadi, hashar, tozalanadi, xalq sayllari, oʻtkaziladi kabi tayanch soʻzlar (1 soat).

-dilar, -(i)shdi qoʻshimchalarining qoʻllanishi (2 soat).

Nutq namunalari: Mana, Navroʻzi olam keldi. Navroʻz qadimdan yilboshi bayrami hisoblangan. Yurtimizda shodlik va mehr-muruvvat kunlari boshlandi. Odamlar qariyalardan, betoblardan xabar oldilar. Qarindoshlar, qoʻshnilar bir-birlarini ziyorat qiladilar. Koʻchalar, hovli va uylar tozalanadi. Mahallalarda navroʻz taomlari pishiriladi.

Oʻquvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va soʻzlash: hashar, navroʻz bayrami, sayllar, bayram tantanalari, milliy urf-odatlariga oid tayanch soʻzlar, berilgan savollarni, shu mavzudagi kichik matnlarni tushunish, savollarga javob berish.

Talaffuz qilish, oʻqish va yozish: mavzuga oid tayanch soʻzlar va jummalarni toʻgʻri talaffuz qilish, ularni nutqda belgi va faoliyat bildiruvchi soʻzlar bilan qoʻllab, gaplar tuzish. Shu mavzuda berilgan gaplar va matnlarni oʻqib, topshiriqlarni yoza olish.

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Takrorlash. (1 soat)

Sinfdan tashqari adabiy oʻqish uchun. (1 soat, A1+: 2 soat)

37-38-mavzu. Orasta bo'ling. (2 soat, A1+: 4 soat)

Lug'at: tozalik, sog'lik, tumov, kasal, tish, yuvadi, sovun bilan, doimo, iflos, toza tuting, dazmollab kiying, havasi keladi, amal qiling, kir, bo'lmaydi, tirnog'ini oladi, artadi, tozalaydi kabi tayanch so'zlar (1 soat).

-lik qo'shimchasining ishlatilishi (1 soat).

Nutq namunalari: Orasta bo'ling. Har doim ozodalikka amal qiling. Tishingizni ertalab va kechqurun yuving. Qo'llarni doim sovun bilan yuvish kerak. Lola qanday qiz? Lola ozoda qiz. Ozoda bolalar kasal bo'lmaydilar. Tozalik – sog'lik garovi.

O'quvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so'zlash: mavzuga oid so'zlar, ular yuzasidan berilgan savollar, shu mavzudagi kichik matnlar mazmunini tushuna olish, savollarga javob berish, o'qilgan ertak, hikoya yoki ko'rilgan film mazmunini so'zlab bera olish, o'zaro muloqotda ruxsat so'rash, minnatdorchilik bildirish, iltimos qilish kabi muomala odobiga oid so'z va iboralarni to'g'ri qo'llay olish.

Talaffuz qilish, o'qish va yozish: mavzuga oid tayanch so'zlar va jummalarni to'g'ri talaffuz qilish, berilgan matn, kichik hikoyalarni o'qish, she'r, hikmatli so'zlarni ifodali o'qib, yoddan ayta olish, matn tarkibidagi so'zlarni bo'g'inga to'g'ri ajratib ko'chira olish.

39-40-mavzu. Sport va salomatlik. (2 soat, A1+: 4 soat)

Lug'at: sport, sport turlari, suzish, yugurish, badiiy gimnastika, kurash, mashq qilish, chiniqish, sport anjomlari, shug'ullanish, sog'lom bo'ladi, toza havo, sog'lik, boylik kabi tayanch so'zlar (1 soat).

-ish qo'shimchasi bilan yasalgan sport turlari hamda harakatni bildiruvchi so'zlar (1 soat).

Nutq namunalari: Sport bilan shug'ullanish kerak. Sport bolalarni chiniqtiradi. Men badiiy gimnastika bilan shug'ullanaman. Akam futbolga juda qiziqadi. Keling, biz bilan voleybol o'ynashni mashq qiling. Sport bilan shug'ullanganlar har doim sog'lom bo'ladi.

O'quvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so'zlash: sport, sport turlari, sport anjomlari, salomatlikka oid so'zlar, ular yuzasidan berilgan savollarni, shu mavzudagi kichik matnlarni tushunib, savollarga javob bera olish.

Talaffuz qilish, o'qish va yozish: mavzuga oid tayanch so'zlar va jummalarni to'g'ri talaffuz qilish, ularni nutqda belgi va faoliyat bildiruvchi so'zlar bilan qo'llab, gaplar tuzish. Shu mavzuda berilgan gaplar va matnlarni o'qib, topshiriqlarni yoza olish.

41-42-mavzu. Har doim tinchlik bo'lsin! (2 soat, A1+4 soat)

Lug'at: tinchlik, barqaror, dunyo, xotirjamlik, chunki, vayron, xotira, hech kim kabi tayanch so'zlar; bo'lsin, ko'paymasin, istamaydi, olib boradi kabi faoliyatni bildiruvchi so'zlar.

Nutq namunalari: Har doim tinchlik bo'lsin! Hech kim urushni istamaydi. Chunki urush uylarni vayron qiladi, odamlar halok bo'ladi. Dunyoda yetimlar ko'paymasin. Har yili ustozimiz "Xotira maydoni"ga olib boradilar.

Buyruq-istak maylining **-sin** qo'shimchasi. **U** va **O'** tovushlari talaffuzi (2 soat).

O'quvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so'zlash: mavzuga oid so'zlar, berilgan savollarni, shu mavzudagi kichik matnlar mazmunini tushunib, savollarga javob bera olish.

Talaffuz qilish, o'qish va yozish: mavzuga oid tayanch so'zlar va jummalarni to'g'ri talaffuz qilish, berilgan matn, kichik hikoyalarni o'qiy olish, she'rlarni ifodali o'qiy olish, mavzuga oid ko'p bo'g'inli murakkab so'zlarni to'g'ri ko'chira olish, matn bo'yicha berilgan savollarga javoblarni yoza olish, tayanch so'zlar asosida matnni to'ldirib yoki davom ettirib yoza olish, o'zlashtirilgan mavzular bo'yicha 25-30 ta so'zdan iborat diktant yoza olish.

Nazorat ishi: diktant. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

43-44-mavzu. Yo'l harakati. (2 soat, A1+:4 soat)

Lug'at: yo'l, harakat, yo'lka, yo'lovchi, piyodalar yo'lkasi, mashinalar yo'li, bekat, to'xtash joyi, yo'l belgilari, haydovchi, piyoda, yo'l qoidalari, kutib turish kabi tayanch so'zlar; tez, sekin, shoshmay, yugurmay, mumkin, mumkin emas kabi holat bildiruvchi so'zlar; o'tish kerak, bilishi kerak, to'xtab turish kerak, kutish kerak kabi faoliyatni bildiruvchi so'zlar (1 soat). **-sh, -ish** qo'shimchalari hamda mumkin, mumkin emas so'zlari (1 soat).

Nutq namunalari: Hamma yo'l harakati qoidalarini bilishi kerak. Svetoforning yashil chirog'ida yo'ldan o'tish mumkin. Qizil chiroqda to'xtash va kutish kerak. Katta ko'chadan yugurmay o'tish kerak.

O'quvchilarda shakllantiriladigan fanga oid kompetensiyalar

Tinglab tushunish va so'zlash: mavzuga oid berilgan savollarni tushunib, ularga javob bera olish.

Talaffuz qilish, o'qish va yozish: mavzuga oid tayanch so'zlar va jummalarni to'g'ri talaffuz qila olish, ularni nutqda belgi va faoliyat bildiruvchi so'zlar bilan qo'llab gaplar tuza olish.

45-46-mavzu. Yozgi ta'til. (3 soat)

Lug'at: yozgi ta'til, birga, oromgoh, zerikmaymiz, do'stlashamiz, chiniqamiz, taassurot, esdalik, qaytadilar kabi tayanch so'zlar.

Nutq namunalari: Yozgi ta'tilda nima qilasiz? Ta'tilda oromgohga boraman.

O'quvchilarda shakllangan fanga oid kompetensiyalar

Nutqiy kompetensiya (tinglab tushunish, gapirish, o'qish, yozish):

A1

sodda savollar va gaplar, suhbatlarni tinglab, tushuna oladi;

berilgan matnni (badiiy asardan parcha, she'r) o'qib tushuna oladi;
matn (topishmoq, maqol, ertak, kichik hikoya, she'r) tarkibidagi yangi so'zlar ma'nosini lug'at yordamida tushuna oladi;
sodda savollarga javob bera oladi, ma'lumot so'ray oladi;
o'zi, oilasi, yashash joyi, do'stlari, tanishlari haqida gapira oladi;
mamlakatimiz ramzlari va bayramlari, an'analari haqida gapira oladi;
audio-video vositalar yordamida eshittirilgan so'zlar va gaplar ma'nosini tushunib, gapira oladi;
topishmoq, tez aytish, ertak va kichik hikoyalarni o'qib tushunadi, mazmunini so'zlab bera oladi;
o'zbek tilida o'zlashtirilgan 600 ta so'zni nutqida qo'llay oladi;
o'rganilgan mavzu doirasida o'z fikrini 6-8 ta gap bilan izchil bayon qila oladi;
so'zlarni bo'g'inlarga ajratish va bo'g'in ko'chirish qoidalariga amal qilgan holda yoza oladi;
o'rganilgan so'zlar va sodda gaplarni, tabriknoma, xat, so'rovnoma ma'lumotlarini to'g'ri yoza oladi;
25-30 so'zdan iborat diktant matnini husnixat talablari asosida yoza oladi.

A1+

savollar va gaplarni, eshittirilgan qisqa matn, suhbat, qo'shiq va she'rlarni tushuna oladi;
so'zlarni bo'g'in ko'chirish qoidalariga amal qilgan holda yoza oladi;
xalq og'zaki ijodi (topishmoq, maqol, tez aytish, ertak) va bolalar adabiyoti namunalaridan olingan hikoya, she'rlarni o'qib tushunadi va mazmunini so'zlab bera oladi, mavzu yuzasidan yoshiga mos tarzda qisqa taqdimot qila oladi.

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Takrorlash. (2 soat)

Sinfdan tashqari adabiy o'qish uchun. (1 soat, A1+: 2 soat)

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:

A1

axborot manbalaridan (televizor, telefon, kompyuter) foydalana oladi;
media vositalardan foydalanib, didaktik topshiriqlarni bajara oladi.

A1+

telefon orqali yuborilgan xabarni o'qiy oladi va xabar jo'nata oladi;
media vositalardan zarur bo'lgan axborotlarni izlab topa oladi va foydalana oladi.

O'zini-o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

A1

to'garakda, kutubxonada, uyda rasmiy kitoblar, jurnallar yordamida mustaqil o'rganish orqali bilimni oshira oladi;

sportning yoshiga mos turi bilan shug'ullana oladi;

A1+

mustaqil o'rganish orqali bilimni oshirib bora oladi;

o'zini tuta oladi, o'zining xatosini tushuna oladi.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

A1

davlat ramzlarining ma'nosini tushuna oladi;

sindagi jihozlar, o'quv qurollarini avaylab-asray oladi.

A1+

davlat ramzlariga hurmat bilan munosabatda bo'la oladi;

farzandlik va o'quvchilik burchini bilib, unga rioya qila oladi.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

A1

o'zi yashaydigan hududning tarixiy obidalarini haqida tushunchaga ega bo'ladi; uyi, maktabi, turar joyini qadrlay oladi;

do'stlari, yaqinlari va atrofdagilarga mehribon bo'la oladi.

A1+

o'zi yashaydigan hududning tarixiy obidalarini qadrlay oladi;

odob-axloq qoidalariga rioya qila oladi.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

A1

mamlakatimizdagi bayram kunlarini biladi;

isrof va tejamkorlikning ma'nosini tushuna oladi;

o'z ehtiyoji uchun kerak bo'lgan narsalardan (kiyimi, o'quv qurollari) tejab foydalana oladi;

A1+

isrof va tejamkorlikning ma'nosini tushuna oladi, unga amal qila oladi;

bir kunlik xarajatlarini hisoblay oladi.

Mavzularni o'rganish uchun – 46 soat (A1+: 68 soat)

Nazorat ishlari uchun – 8 soat

Xatolar ustida ishlash uchun – 4 soat

Takrorlash uchun – 6 soat

Sinfdan tashqari adabiy o'qish uchun – 4 soat (A1+: 8 soat)

Jami: 68 soat (A1+: 102 soat)

Sinfdan tashqari o‘qish uchun tavsiya etilgan adabiyotlar

O‘zbek xalq ertaklari 1,2,3- tom

Po‘lat Mo‘min “Bolajon, bolajonim”

T. G‘oyipov Oltin shoxli kiyik

A. Obidjon O‘g‘irlangan pahlavon

Z. Ibrohimova Gulbahorning do‘stlari

Abdurahmon Akbar “Ertaklar karvoni” (Jahon xalqlari ertaklari to‘plami)

Z. Husainova O‘zbek xalq topishmoqlari

Nabijon Ermatov “99 topishmoq va tez aytish”

6-SINF

(haftasiga 2 soatdan, jami 68 soat, A2+: 102 soat)

**O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari
Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:**

A2

media vositalardan zarur bo‘lgan axborotlarni izlab topa olish;
kundalik faoliyatida uchraydigan hujjatlar bilan ishlay olish (oddiy tabriknomalar yoza olish).

A2+

media vositalardan zarur bo‘lgan axborotlarni topa olish, saralash;
kundalik faoliyatida uchraydigan hujjatlar bilan ishlay olish (o‘zi haqidagi ma‘lumotlarni yoza olish).

O‘zini-o‘zi shakllantirish kompetensiyasi:

A2

o‘qib-o‘rganish, turli to‘garaklarga qatnashish;
shaxsiy gigiyena, texnika havfsizligi qoidalariga rioya qilish;
qiziqishlariga ko‘ra qobiliyatini ko‘rsata olish (bilimlar bellashuvi, turli ko‘rik-tanlovlarda ishtirok etish).

A2+

o‘qib-o‘rganganlari asosida sinfda, maktabda uchraydigan muammolarni hal eta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

A2

oilasi, maktabi, mahallasi oldidagi burchini bilish;
maktabi, sinfidagi jihozlarni asrab-avaylash.

A2+

turli tadbirlar, hasharlarda ishtirok etish va muomala madaniyatiga amal qilish;

oilasi manfaatlari uchun xizmat qilish, yordamga muhtojlarga sahovatli bo'lish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

A2

Vatan tuyg'usi muqaddas ekanligini his qilish;
turli yo'nalishdagi san'at asarlarini tushuna olish;

A2+

umumbashariy ahamiyatga ega bo'lgan qadriyatlarni (urf-odatlar, marosimlar, milliy-madaniy an'analar va.h.k.) bilish, unga hurmat bilan munosabatda bo'lish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

A2

turli vaziyatlarda hisob-kitob bilan ish yuritish.

A2+

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarini tuza olish;

1-3-mavzu. Obod o'lkam. (3 soat, A2+: 5 soat)

Leksika: Vatanimiz, o'lka, diyor, shahar va qishloqlarimizda, turli millatlar, ahil va inoq, tinch va farovon, bunyodkorlik ishlari, turar joy binolari, litsey va kollejlari, keng ko'chalar, ko'priklar, sport majmualari, yashaydilar, yanada, qurilmoqda, obod bo'lmoqda kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Aniq va mavhum otlar (1 soat). O'rin-joy otlarining yasalishi va imlosi (2 soat).

Adabiy o'qish: Vatan haqidagi matnlar, rivoyatlar, hikoyalardan parchalar, maqollar va she'rlar.

4-5-mavzu. Kasblar. (2 soat, A2+:4 soat)

Leksika: kasblar, o'qituvchi, tikuvchi, sotuvchi, shifokor, oshpaz, quruvchi, zardo'zlik, me'morchilik, mohir, gilamdo'zlik, hunar, bo'lib ishlaydi, kasbini tanlagan, o'rgatmoq, tushuntirmoq, tasviriy san'at kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Kasb-hunar otlarining yasalishi va imlosi (2 soat).

Adabiy o'qish: kasb-hunar haqidagi matnlar, she'rlar, maqollar.

6-8-mavzu. Kutubxonada. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: maktabimiz kutubxonasi, kutubxonachi, darsdan keyin, sinfdoshlarimiz bilan, qiziqtirgan kitoblar, sarguzasht asarlar, she'riy kitoblar, har qaysimiz, ko'proq, hammamiz, xursand bo'ldik, olib o'qidik, yaxshi ko'radi, topib berdi kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Shaxs otlari (1soat). Narsa-buyum otlari. Ularning yasalishi va imlosi (2 soat).

Adabiy o‘qish: mavzuga oid adabiy matnlardan parchalar, rivoyatlar, maqollar, she’rlar.

Nazorat ishi: diktant. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

9-11-mavzu. Bilim – xazina. (3 soat, A2+: 5 soat)

Leksika: bilim, tuganmas boylik, kitob - bilimlar kaliti, kitobni sevish, mutolaa qilish, o‘qigan – o‘zar, hech kim, allaqancha, hech qachon, kimdir, allakim, nimadir, qaysidir, qanchadir, hech qancha kabi tayanch birikmalar.

Grammatika: Belgilash olmoshlari (1soat). Jamlash olmoshlari (1soat). Ularning egalik va kelishik qo‘shimchalari bilan qo‘llanishi (1 soat).

Adabiy o‘qish: Ilm, ustozlar haqidagi adabiy matnlardan parchalar, rivoyat va maqollar, she’rlar.

12-13-mavzu. Tabiat va iqlim. (2 soat, A2+: 3 soat)

Leksika: O‘zbekiston tabiati, mintaqa, baland tog‘lar, keng sahrolar, jazirama issiq, quruq havo, ikki daryo oralig‘i, so‘lim vodiylar, mo‘tadil iqlim, yog‘ingarchilik, quyoshli kunlar, bulutli kunlar kabi tayanch so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Bo‘lishsizlik olmoshlari. Ularning egalik va kelishik qo‘shimchalari bilan qo‘llanishi (2 soat)

Adabiy o‘qish: O‘zbekiston tabiati, tog‘lar va sahrolar iqlimi haqida adabiy matnlardan parchalar, maqollar, she’rlar.

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Takrorlash: (1 soat)

Sinfdan tashqari adabiy o‘qish uchun. (1 soat, A2+: 2 soat)

14-15-mavzu. Tabiatni asrang. (2 soat, A2+:3 soat)

Leksika: tabiat, go‘zallik, tozalik, toza havo, atrof-muhit tozaligi, tabiatni asrash, tabiatga zarar yetkazmaslik, loqayd bo‘lmaslik, suvni ifloslantirmaslik, moddiy ne‘matlarni asrash kabi tayanch so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Gumon olmoshlari. Ularning egalik va kelishik qo‘shimchalari bilan qo‘llanishi (2 soat).

Adabiy o‘qish: Tabiat va uning boyliklarini asrash haqidagi matnlardan parchalar, rivoyatlar, maqollar, she’rlar.

16-17-mavzu. Qish manzarasi. (2 soat, A2+:4 soat)

Leksika: Chimyon, Chortoq, Boysun, Zarafshon, Chotqol tog‘ tizmalari, dam olish maskanlari, qulay sharoitlar, so‘lim oromgohlar, toza havo, shaharliklar, chana uchish, chang‘i uchish kabi tayanch so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Son. Sanoq sonlar va tartib sonlar. Ularning yasalishi, talaffuzi va imlosi (2 soat).

Adabiy o‘qish: mavzuga oid adabiy matnlar, kichik hikoyalar, she‘rlar.

Nazorat ishi: matn yaratish. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash (1 soat)

18-19-mavzu. Chimyon tog‘larida. (2 soat, A2+: 3 soat)

Leksika: tog‘ tizmalari, qorli cho‘qqilar, eng baland cho‘qqi, tog‘ havosi, ko‘m-ko‘k archalar, dam olish maskani, dam oluvchilar, minglab, yuzlab, dam olish kuni, sayohat, tomosha qilmoq kabi tayanch so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Chama va taqsim sonlar. Ularning yasalishi, talaffuzi va imlosi (2 soat).

Adabiy o‘qish: Mavzuga oid adabiy matnlar, suhbatlar, she‘rlar.

20-22-mavzu. Muzeyda. (3 soat, A2+: 5 soat)

Leksika: muzeylar, tarix muzeyi, tabiat muzeyi, adabiyot muzeyi, qadimgi eksponatlar, eski qo‘lyozmalar, tanishib chiqmoq, o‘z ko‘zi bilan ko‘rmoq, ma‘lumot olmoq, hamma, barcha, bari kabi tayanch so‘z va birikmalar.

Grammatika: Jamlovchi sonlar (1 soat), ularning yasalishi, talaffuzi va imlosi (2 soat). Sonlarning turlanishi va ot o‘rnida qo‘llanishi (1 soat).

Adabiy o‘qish: muzeylar haqidagi matnlardan parchalar, she‘rlar.

O‘quvchilarda shakllangan fanga oid kompetensiyalar

Nutqiy va lingvistik (tinglab tushunish, gapirish, o‘qish, yozish)
kompetensiyalar:

A2

o‘rganilgan mavzuga oid matnlar, ular yuzasidan topshiriqlar, muloqotda suhbatdoshining nutqini tinglab tushuna oladi;

mavzuga oid matnning mazmunini so‘zlab bera oladi, savollarga javob bera oladi;

mavzuga oid dialoglarda so‘zlovchining fikriga munosabat bildiradi;

mavzular bo‘yicha matnlarni to‘g‘ri o‘qiy oladi;

berilgan topshiriqlar asosida savollarga javoblar yoza oladi;

grammatik bilimlardan aniq va mavhum otlar, o‘rin-joy otlari, kasb-hunar otlari, narsa-buyum otlari, belgilash, jamlash, bo‘lishsizlik, gumon olmoshlari, sanoq, tartib, chama, taqsim, butun va kasr sonlarni nutqda qo‘llay oladi;

nuqtalar yoki savollar o‘rniga mos so‘zlar va grammatik shakllarni qo‘yib yozish orqali matnni to‘ldiradi;

o‘rganilgan mavzular bo‘yicha 41-50 so‘zdan iborat diktant yoza oladi;

berilgan mavzular bo'yicha 10-14 ta gapdan iborat matn tuzib yoza oladi.

A2+

o'rganilgan mavzuga oid matnlar, ular yuzasidan topshiriqlar, audiovizual vositalar orqali berilgan xabarlar, muloqotda suhbatdoshining nutqini tinglab tushuna oladi;

berilgan topshiriqlar asosida javoblarga savollar tuza oladi;

berilgan mavzu yoki rasm bo'yicha 10-14 ta gapdan iborat matn tuzib yoza oladi.

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Takrorlash: (1 soat)

Sinfdan tashqari adabiy o'qish uchun. (1 soat, A2+: 2 soat)

23-25-mavzu. Ona yurt posbonlari. (3 soat, A2+: 5 soat)

Leksika: ona yurt posbonlari, chegarachi, baquvvat, chaqqon va epchil, bo'linma, 10 ta askar, askarlarning ikkidan biri–yarmi, uchdan biri – choragi kabi tayanch so'z va birikmalar.

Grammatika: Vaqtni ifodalash (1soat). Butun va kasr sonlar (1soat). Sonlarda hisob so'zlarining qo'llanishi (1 soat).

Adabiy o'qish: Posbonlar, chegarachilarga oid adabiy matnlardan parcha, rivoyatlar, maqollar, she'rlar.

26-28-mavzu. Mashhur kishilar. (3 soat, A2+: 5 soat)

Leksika: uyg'onish davri, eng zabardast, kuchli namoyandalar, ulug' ajdodlarimiz, dunyoga mashhur insonlar kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Ravish, uning ma'no turlari (1soat). Maqsad ravishlari, ularning qo'llanishi (1 soat), sabab ravishlari, ularning qo'llanishi (1 soat).

Adabiy o'qish: Buyuk ajdodlarimiz haqidagi matnlar, rivoyatlar, maqol va hikmatlar, she'rlar.

29-31-mavzu. Bahorgi ishlar. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: bahorgi ishlar, uy yumushlari, dalada, bog'da, tomorqada, hovli va ko'chamizda, har kuni, ertalab, tushda, kechki payt, o'z vaqtida, o'tgan yil, yildan-yilga, kelasi yil, bu yil kabi tayanch so'z va birikmalar;

Grammatika: Payt ravishi (1soat). O'rin ravishlari (1soat). Ularning qo'llanishi (1 soat).

Adabiy o'qish: Bahorgi ishlar, hashar bilan bog'liq matnlar, maqollar, she'rlar.

Nazorat ishi: diktant. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

32-34-mavzu. Milliy taomlar. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: Milliy taomlar, Navro‘z taomlari, ko‘k somsa, ko‘k chuchvara, sumalak, halim, varaqi, qatlama, bo‘g‘irsoq, palov, palov tayyorlash, mohir oshpaz, oshpazlik sirlari kabi tayanch so‘z va birikmalar.

Grammatika: Holat ravishlari (1soat). Miqdor-daraja ravishlari, ularning qo‘llanishi (2 soat).

Adabiy o‘qish: Milliy taomlarga oid adabiy matnlar, rivoyatlar, she‘rlar.

35-37-mavzu. Navro‘z udumlari. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: Navro‘z, udumlar, atrof orastalanadi, ko‘chalar, maydonlar, hovlilar, ariqlar, umumxalq hasharlari, navro‘z sayli kabi tayanch so‘z va birikmalar.

Grammatika: Yaqin va uzoq o‘tgan zamon fe‘llari (1 soat). Ularning tuslanishi (1 soat). Yaqin va uzoq o‘tgan zamon fe‘llarining bo‘lishsiz shakllari (1soat).

Adabiy o‘qish: Navro‘z bayrami bilan bog‘liq adabiy matnlar, rivoyatlar, maqollar, she‘rlar.

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Takrorlash: (1 soat)

Sinfdan tashqari adabiy o‘qish uchun. (1 soat, A2+: 2 soat)

38-40-mavzu. Buyuk astronom. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: Mirzo Ulug‘bek, Ali Qushchi, salobatli, odil, aqli, o‘tkir zehni, buyuk olim, koinot, yulduzlar, kuzatmoq, qiziqmoq, qurdirmoq, rasadxona, abadiylashtirish, madrasa, astronom, ilm markazi, Samarqand kabi tayanch so‘z va birikmalar.

Grammatika: O‘tgan zamon davom fe‘li (1soat). O‘tgan zamon davom fe‘lining tuslanishi (1 soat). Ularning bo‘lishsiz shakli (1 soat).

Adabiy o‘qish: Mirzo Ulug‘bek hayoti va faoliyati bilan bog‘liq adabiy matnlardan parchalar, rivoyatlar, maqollar, she‘rlar.

41-43-mavzu. Bobom xotiralari. (3 soat, A2+ 4 soat)

Leksika: xotira, xotirlash, qadr, qadriyat, qadrlash, yaxshilik, mardlik, jasorat, fidoyi insonlar, bobom xotiralari, xotira va qadrlash maydoni, mangu olov, abadiy qoladi kabi tayanch so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: O‘tgan zamon hikoya fe‘li (1soat). O‘tgan zamon hikoya fe‘lining tuslanishi (1 soat). Ularning bo‘lishsiz shakli (1 soat).

Adabiy o‘qish: Xotira kuni, xotira va qadrlashga oid adabiy matnlar, rivoyatlar, maqollar, she‘rlar.

Nazorat ishi: matn yaratish. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

44-46-mavzu. Ona shahrim. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: zamonaviy binolar, keng ko'chalar, chiroyli bokatlar, ko'priklar, bozorlar, qadimiy obidalar, turar-joy komplekslari, qurilmoqda, barpo etilmoqda kabi tayanch so'z va birikmalar.

Grammatika: Hozirgi zamon fe'llari (1soat). Hozirgi zamon fe'llarining tuslanishi (1 soat). Ularning bo'lishsiz shakllari (1 soat).

Adabiy o'qish: Shahrimiz bilan bog'liq ma'lumotlar, adabiy matnlardan parchalar, maqollar va she'rlar.

47-49-mavzu. Dam olish rejasi. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: yozgi ta'til, ta'til rejasi, dam olish oromgohlari, sayohat, tog'lar bag'ri, bolalar oromgohida, dala hovlida, dam olmoqchiman, chiqmoqchiman, bormoqchiman, rejalashtiryapman kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Kelasi zamon fe'llari (1soat). Kelasi zamon fe'llarining tuslanishi (1 soat). Ularning bo'lishsiz shakllari (1 soat).

Adabiy o'qish: mavzuga oid adabiy matnlardan parchalar, suhbatlar, she'rlar.

O'quvchilarda shakllangan fanga oid kompetensiyalar

Nutqiy va lingvistik (tinglab tushunish, gapirish, o'qish, yozish)
kompetensiyalar:

A2

mavzuga oid matnlar, topshiriqlar, audiovizual vositalar orqali berilgan xabarlar mazmunini, suhbatdoshining nutqini tinglab tushuna oladi;

mavzuga oid matnning mazmunini so'zlab, savollarga javob bera oladi;

suhbatda muomala odobiga oid so'z va jummalarni qo'llay oladi;

mavzular bo'yicha matnlarni to'g'ri o'qiy oladi;

berilgan topshiriqlar asosida savollarga javoblar yoza oladi;

grammatik bilimlardan aniq va mavhum, o'rin-joy, kasb-hunar, narsa-buyum otlari, belgilash, jamlash, bo'lishsizlik olmoshlari, chama, taqsim, butun va kasr, jamlovchi son, maqsad, sabab, o'rin, payt, holat, miqdor daraja ravishlari, yaqin va uzoq o'tgan zamon fe'llarining qo'llanishiga oid topshiriqlarni bajara oladi;

nuqtalar yoki savollar o'rniga mos so'zlar va grammatik shakllarni qo'yib yozish orqali matnni to'ldira oladi yoki davom ettira oladi.

o'rganilgan mavzular bo'yicha 41-50 so'zdan iborat diktant yoza oladi. berilgan rasm yoki mavzular bo'yicha 10-14 ta gapdan iborat matn tuzib yoza oladi.

A2+

mavzuga oid dialoglarda so'zlovchining fikriga munosabat bildiradi;

berilgan rasm, o'quv filmi yoki kuzatilgan voqea-hodisani og'zaki tasvirlay oladi;

o'zlashtirilgan so'zlar, grammatik shakllar ishtirokida bog'lanishli matn tuza oladi;

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Sinfdan tashqari adabiy o'qish uchun. (1 soat, A2+: 2 soat)

Mavzularni o‘rganish uchun - 49 soat (A2+ 74 soat)
Nazorat ishlari uchun - 8 soat
Xatolar ustida ishlash uchun - 4 soat
Takrorlash uchun -3 soat
Sinfdan tashqari adabiy o‘qish uchun - 4 soat (A2+: 8 soat)
Jami: 68 soat (A2+:102 soat)

7-SINF

(haftasiga 2 soatdan, jami 68 soat, A2+: 102 soat)

O‘quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiyalar elementlari **Axborot bilan ishlash kompetensiyasi:**

A2

media vositalardan zarur bo‘lgan axborotlarni izlab topa olish, foydalanishda media-madaniyatga rioya qilish;

A2+

kundalik faoliyatida uchraydigan hujjatlar bilan ishlay olish (ish qog‘ozlaridan e‘lon, tabriknoma, xat yoza olish, referat tayyorlash).

O‘zini-o‘zi rivojlantirish kompetensiyasi:

A2

bilimini mustaqil ravishda oshirib borish, o‘qib o‘rganganlarini o‘rtoqlari bilan muhokama qilish;

A2+

halol va to‘g‘ri so‘z bo‘lish, o‘z xatti-harakatini nazorat qilish, do‘stona tanqidni to‘g‘ri qabul qilish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

A2

o‘zining fuqarolik burch va huquqlarini bilish, unga rioya qilish; qiziqishi va qobiliyatiga tayangan holda kasb turlari bilan tanishish.

A2+

turli tadbirlar, hasharlarda ishtirok etish va muomala madaniyatiga amal qilish;

oilasi manfaatlari uchun xizmat qilish, yordamga muhtojlarga sahovatli bo‘lish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

A2

badiiy va san’at asarlarini tushunish;

odob-axloq qoidalariga rioya qilish;

o‘zgalarning milliy va etnik xususiyatlari, an’ana va marosimlarini hurmat qilish.

A2+

badiiy va san'at asarlaridan ta'sirlana olish;
xalqining tarixiy va madaniy merosini avaylab asrash, jamiyatda o'rnatilgan odob-axloq qoidalariga rioya qilish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

A2

shaxsiy rejalarini tuza olish, hisob-kitob bilan ish yuritish;
fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish.

A2+

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarini tuza olish;

1-3-mavzu. Poytaxtim – faxrim. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: poytaxtimiz, muhtasham binolar, favvoralar, yangi turar-joylar, keng ko'chalar, mustahkam ko'priklar, obodonlashtirish, go'zal xiyobonlar, metro bekatlari, milliylik va zamonaviylik kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: So'zlarning tuzilishiga ko'ra turlari (1 soat). Sodda yasama so'zlar (2 soat).

Adabiy o'qish: Vatanimiz, poytaxtimizni obodonlashtirish bilan bog'liq adabiy matnlar, rivoyatlar, maqollar, she'rlar.

4-5-mavzu. Mahallam. (2 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: mahalla, qo'shnilar, mehr-oqibat tufayli, orasta ko'chalar, ariqlar, oqar suvlar, obodonlashtirish, ko'kalamzorlashtirish, hasharlar, mahallamiz oqsoqoli, mahalla faollari kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: So'z yasovchi qo'shimchalar (1soat), ularning so'zga qo'shilish tartibi (1 soat).

Adabiy o'qish: mavzuga oid adabiy matnlardan parchalar, rivoyatlar, maqollar, suhbatlar va she'rlar.

6-8-mavzu. Ustozlar. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: ustoz muallim, ta'lim bergan ustozim, birinchi ustozim, ilk saboq bergan, to'g'ri yo'lga boshlagan, ustoz - otangdan ulug', ustozimga rahmat kabi so'z birikmalari.

Grammatika: Qo'shma so'zlar (1 soat), ularning yasalishi va imlosi (2 soat).

Adabiy o'qish: Ustozlar mavzusiga oid adabiy matnlar, rivoyatlar, maqollar, she'rlar.

Nazorat ishi: matn yaratish. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

9-11-mavzu. Til bilgan – el biladi. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: til o'rganish, ona tili, o'zbek tili, xorijiy tillar, o'zaro muloqot vositasi, fanlarni o'rganish vositasi, til bilgan – el biladi kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Juft va takror so'zlar (2 soat), ularning yasalishi va imlosi (1soat).

Adabiy o'qish: mavzuga oid adabiy matnlardan parchalar, rivoyatlar, maqollar va she'rlar.

12-14-mavzu. Insoniy fazilatlar. (3 soat, A2+: 5 soat)

Leksika: insoniy fazilatlar, kamtarlik, mehnatsevarlik, xushmuomalalik, to'g'riso'z, rostgo'y kabi tayanch so'zlar.

Grammatika: Sifatlarning yasalishi (1soat). Sifat yasovchi qo'shimchalarning qo'llanishi va imlosi (2 soat).

Adabiy o'qish: Kamtarlik, mehnatsevarlik, ijobiy fazilatlar haqidagi matnlar, rivoyatlar, maqollar va she'rlar.

Nazorat ishi: Test. (1 soat)

Sinfdan tashqari adabiy o'qish uchun. (1 soat, A2+: 2 soat)

15-17-mavzu. O'zbekiston tog'lari. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: O'zbekiston tog'lari, tog' tizmalari, tog'oldi mintaqalar, tog'lar bag'rida yashiringan xazinalar, archazorlar, shifobaxsh giyohlar, oromgohlar kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: O'rin va payt ma'nosini bildiruvchi sifatlar (1 soat), ularning yasalishi va imlosi (2 soat).

Adabiy o'qish: O'zbekistonning tog'lari haqidagi matnlar, rivoyatlar, maqollar va she'rlar.

18-20-mavzu. Shifobaxsh o'simliklar. (3 soat, A2+ 4 soat)

Leksika: O'zbekistonning shifobaxsh o'simliklari, lola, ravoch, boychechak, yovvoyi piyoz, na'matak, archa, bodom, pista, yong'oq, tog'olcha, yovvoyi olma daraxtlari kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Qo'shma sifatlar (1soat), juft sifatlar (1soat), takroriy sifatlar, ularning imlosi (1 soat).

Adabiy o'qish: Shifobaxsh o'simliklar haqidagi matnlar, rivoyatlar, maqollar, topishmoqlar, she'rlar.

Nazorat ishi: diktant. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

21-22-mavzu. Vatanga sadoqat. (2 soat, A2+ 4 soat)

Leksika: Vatanga sadoqat, vatanparvarlik, Vatanni sevish, asrab-avaylash, Vatanni himoya qilish, Vatanga xizmat qilish, fidoyilik unutilmaydi kabi tayanch soʻzlar va birikmalar.

Grammatika: Ravishlarning yasalishi. Ravish yasovchi qoʻshimchalar imlosi (2 soat).

Adabiy oʻqish: mavzuga oid adabiy matnlardan parchalar, rivoyatlar, maqollar, sheʼrlar.

23-24-mavzu. Vatan sarhadlari. (2 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: Vatanimiz sarhadlari, chegarachilik kasbi, tinchlik posbonlari, ogohlik va xushyorlik, xalqimiz tinchligini saqlash, masʼuliyat bilan qarash kabi tayanch soʻzlar va birikmalar.

Grammatika: Qoʻshma ravishlar, juft ravishlar, ularning imlosi (2 soat).

Adabiy oʻqish: Vatan sarhadlari, chegarachilar haqidagi matnlar, rivoyatlar, maqollar va sheʼrlar.

Oʻquvchilarda shakllangan fanga oid kompetensiyalar:

Nutqiy va lingvistik (tinglab tushunish, gapirish, oʻqish, yozish) **kompetensiyalar:**

A2

matndagi notanish soʻzlarni lugʻat yordamida tushuna oladi;
mavzuga oid matnlar va suhbatlar mazmunini soʻzlab bera oladi;
berilgan kichik hikoya, rivoyatlarni ovoz chiqarib oʻqiy oladi;
mavzuga oid sheʼrlarni ifodali oʻqib, yoddan ayta oladi;
grammatik bilimlardan qoʻshma, juft, takror soʻzlar, sifatlar, ravish, qoʻshma va juft ravishlarning qoʻllanishiga oid ogʻzaki va yozma topshiriqlarni bajara oladi.
matndan grammatik mavzuga doir birikmalar va jummalarni ajratib yoza oladi;
berilgan savollar, tayanch soʻzlar yoki rasm asosida 15-20 ta gapdan iborat bogʻlanishli matn tuza oladi.

oʻrganilgan mavzular boʻyicha 51-60 ta gapdan iborat diktant yoza oladi;

A2+

matndagi notanish soʻzlarni matnning umumiy mazmunidan kelib chiqib tushuna oladi;
matnlar mazmuni boʻyicha savollar tuza oladi va oʻzaro suhbatlasha oladi;
koʻrsatilgan oʻquv filmi mazmunini soʻzlab bera oladi;
berilgan tayanch soʻzlardan foydalanib, rasm asosida ogʻzaki va yozma matn tuza oladi;

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Sinfdan tashqari adabiy oʻqish uchun. (1 soat, A2+: 2 soat)

25-27-mavzu. Alisher Navoiy. (3 soat, A2+: 5 soat)

Leksika: buyuk mutafakkir, o'zbek adabiy tilining asoschisi, jahon adabiyotining tengsiz namoyandasi, besh doston muallifi, shoirlarning sultoni kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Fe'llarning tuzilishiga ko'ra turlari (1 soat). Sodda va yasama fe'llar (2 soat).

Adabiy o'qish: Alisher Navoiy haqidagi adabiy matnlar, rivoyatlar, Alisher Navoiyning ruboiylari va hikmatlaridan namunalar.

28-29-mavzu. Adabiyot muzeyida. (2 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: adabiyot muzeyi, ko'rgazmalar, o'quvchilar, chet ellik mehmonlar, tashrif buyurmoq, nodir eksponatlar, qo'lyozma nusxalar, ilustrasiyalar, tasvirlangan kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Fe'l yasovchi qo'shimchalar, ularning imlosi (2 soat).

Adabiy o'qish: mavzuga oid suhbatlar, adabiy matnlar, she'rlar.

Nazorat ishi: matn yaratish. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

30-32-mavzu. Ona – ulug' zot. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: ulug' zot, xonadon chirog'i, dunyoga keltirib, katta qilib, o'stirib, voyaga yetkazgan kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Yordamchi fe'llar (1 soat), ularning fe'l yasashdagi ishtiroki (2 soat).

Adabiy o'qish: Onalar haqidagi matnlar, rivoyatlar, maqollar va she'rlar.

33-35-mavzu. Milliy urf-odatlarimiz. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: milliy, qadriyatlar, odob-axloq, mehmondo'stligi bilan, mehnatkashligi tufayli, urf-odatlariga ko'ra kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: To'liqsiz fe'llar (1 soat), ularning shakllari (2 soat).

Adabiy o'qish: milliy an'analar, urf-odatlar haqidagi matnlar, rivoyatlar, maqollar va she'rlar.

36-38-mavzu. Amir Temur. (3 soat, A2+ 4 soat)

Leksika: Buyuk sohibqiron, dovyurak, mustahkam irodali, otda yurish, yaxshi ko'rgan, o'sdi, ulg'aydi, yurtga bosh bo'ldi, barpo etdi, ulkan binolar qurdirdi, himoya qildi kabi tayanch so'zlar va birikmalar.

Grammatika: Fe'l mayllari. Buyruq-istak maylidagi fe'llar (1soat), ularning tuslanishi va qo'llanishi (2 soat).

Adabiy o'qish: Amir Temur hayoti bilan bog'liq adabiy matnlar, rivoyatlar, she'rlar. Temur tuzuklari.

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Takrorlash. (1 soat)

Sinfdan tashqari adabiy o‘qish uchun. (1 soat, A2+: 2 soat)

40-41-mavzu. Suv – hayot manbai. (2 soat, A2+: 3 soat)

Leksika: zilol suvlar, suv zarralari, muzdek, suv – hayot manbai, suvning ahamiyati kabi tayanch so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Shart maylidagi fe‘llar, ularning qo‘llanishi (2 soat).

Adabiy o‘qish: mavzuga oid adabiy matnlar, rivoyatlar, maqollar va she‘rlar.

42-43-mavzu. O‘zbekistonning suv havzalari. (2 soat, A2+: 3 soat)

Leksika: O‘zbekiston suv havzalari, daryolar va ko‘llar, Amudaryo, Sirdaryo, Orol dengizi, Orolning qurishi, suv manbalarini asrash, buloqlar, turli kasalliklarga shifo kabi tayanch so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: kerak, zarur, shart so‘zlari, ularning qo‘llanishi (2 soat).

Adabiy o‘qish: Respublikamizning suv havzalari haqidagi matnlar, rivoyatlar, maqollar, she‘rlar.

Nazorat ishi: matn yaratish. (1 soat)

Xatolar ustida ishlash. (1 soat)

44-46-mavzu. Sport – salomatlik garovi. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: sport mashg‘ulotlari, sport turi bilan shug‘ullanmoq, muntazam, salomatlik garovi, sog‘lom turmush, musobaqada qatnashmoq, “Barkamol avlod” musobaqalari kabi tayanch so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Ko‘makchilar (1 soat), ularning qo‘llanishi (2 soat).

Adabiy o‘qish: salomatlik va sportga oid matnlar, rivoyatlar, maqollar, she‘rlar.

47-49-mavzu. Mening orzularim. (3 soat, A2+: 4 soat)

Leksika: yozgi ta‘til, yozgi yumushlar, ta‘til rejasi, turli sayohatlar, zilol suvlar, bepoyon qirlar, so‘lim oromgohlar, kuch-quvvat yig‘ib qaytish, dam olish kerak, uy yumushlariga yordam berish, bajarish lozim kabi tayanch so‘zlar va birikmalar.

Grammatika: Yuklamalar (1soat), ularning qo‘llanishi va imlosi (2 soat).

Adabiy o‘qish: mavzuga oid matnlar, suhbatlar, she‘rlar.

O‘quvchilarda shakllangan fanga oid kompetensiyalar

Nutqiy va lingvistik (tinglab tushunish, gapirish, o‘qish, yozish)
kompetensiyalar:

A2

mavzu bo‘yicha suhbatlar, qoidalar va ular bilan bog‘liq topshiriqlarni tinglab tushuna oladi;

grammatik bilimlarni mustahkamlashga doir savollarga javob bera oladi;

mavzuga oid dialoglarda so‘zlovchining fikriga munosabat bildira oladi;

matnlar mazmuni bo‘yicha savollar tuza oladi va o‘zaro suhbatlasha oladi;

ko‘rsatilgan o‘quv filmi mazmunini so‘zlab bera oladi;

matndan grammatik mavzuga doir birikmalar va jumalarni ajratib yoza oladi;
mavzu bo'yicha berilgan matnlarni to'g'ri o'qiy oladi, she'rlarni o'qib,
yoddan ayta oladi;

grammatik bilimlardan qo'shma, juft, takror so'zlar va sifatlar, to'liqsiz
fe'llar, buyruq istak maylidagi va shart maylidagi fe'llar; kerak, zarur, shart
so'zlari; ko'makchilar va yuklamalarning qo'llanishiga oid og'zaki va yozma
topshiriqlarni bajara oladi.

e'lon, tabrik, taklifnoma matnlarini yoza oladi.

berilgan savollar, tayanch so'zlar yoki rasm asosida 15-20 ta gapdan iborat
bog'lanishli matn tuza oladi.

o'rganilgan mavzular bo'yicha 51-60 ta gapdan iborat diktant yoza oladi;

A2+

mavzu bo'yicha monologik matnlar yoki dialogik muloqotlar mazmunini
tinglab tushuna oladi;

audiovideo vositalar yordamida eshittirilgan matnni yoki namoyish etilgan
filmning mazmunini tinglab tushuna oladi;

tavsiya etilgan hikoya, rivoyatlarning mazmunini so'zlab bera oladi;

mavzu bo'yicha berilgan matnlarni to'g'ri, ravon o'qiy oladi, she'rlarni
ifodali o'qib, yoddan ayta oladi.

Nazorat ishi: test. (1 soat)

Takrorlash. (2 soat)

Sinfdan tashqari adabiy o'qish uchun. (1 soat, A2+: 2soat)

Mavzularni o'rganish uchun - 49 soat (A2+: 74 soat)

Nazorat ishlari uchun - 8 soat

Xatolar ustida ishlash uchun - 4 soat

Takrorlash uchun 3 soat

Sinfdan tashqari adabiy o'qish uchun - 4 soat (A2+: 8 soat)

Jami: 68 soat (A2+: 102 soat)